

MATS STRAND- BERG MUUSA

SUOMENTANUT ANTTI IMMONEN

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Teoksessa on sitaatteja seuraavista teoksista:

Homeros, *Ilias*. Suomentanut Otto Manninen. 6. painos. WSOY, 1997.

Homeros, *Odysseia*. Suomentanut Otto Manninen. 7. painos. WSOY, 2002.

Platon, "Ion". Suomentanut Marja Itkonen-Kaila. Teoksessa Platon, *Teokset I*. Otava, 1999.

Platon, "Faidros". Suomentanut Pentti Saarikoski. Teoksessa Platon, *Teokset III*. Otava, 1999.

Ruotsinkielinen alkuteos: *Musan*

Copyright © Mats Strandberg 2025 by Agreement with Grand Agency.

Suomenkielinen laitos © Like Kustannus /

Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Like Kustannus

Helsinki

www.like.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-50052-0

OTAVA
KIRJAPAINO

Keuruu 2026

”Miksi sinä olit minusta huolissasi?” äiti kysyy.

He istuvat vierekkäin vieraalla sängyllä. Seinät on päällystetty pehmustetulla kankaalla, joka on lihanpunertavaa. Päivällä se näytti ihan kivalta, mutta nyt tuntuu siltä kuin he olisivat joutuneet jonkin jättiläiseläimen ahmaisemiksi.

Hugo haluaa kertoa. Äiti ei kuitenkaan odota niin kauan, että Hugo keksisi, miten tekisi sen.

”Ei minulle mitään tapahdu”, äiti lohduttaa, vetää Hugon lähemmäs itseään ja antaa pusun pojan päälle.

Ei tuollaisia lupauksia saisi antaa. Äideille tapahtuu kauheita asioita koko ajan. Heitä kuolee auto-onnettomuuksissa ja tulipaloissa, tukehtumalla ja kaatumalla, ja heitä murhataan. Hugo tietää, että elokuvissa ja kirjoissa pahimmat asiat tapahtuvat aina silloin, kun päähenkilöt eivät ole valmistautuneet, vaan kun he luulevat kaiken sujuvan hyvin. Juuri silloin, kun he vakuuttavat itselleen, että *mitään ei tapahdu*. Ja kohta he kuitenkin seisovat avuttomina suu auki ja kyynelleet silmissä ja kyselevät, miten kaikki voi mennä niin pahasti pieleen.

Hugo itkettää. Hänen silmiään polttee, ja kurkussa tuntuu olevan möykky, jota on vaikea niellä.

”Saatpa vielä nähdä”, äiti rohkaisee ja tönäisee Hugoa. ”Elän niin vanhaksi ja raihnaiseksi, ettet malta odottaa pääseväsi minusta eroon.”

Hugo ei viitsi edes teeskennellä, että häntä naurattaisi. Hän inhoaa sitä, että äiti yrittää vääntää asian vitsiksi.

On oltava valmistautunut. On varauduttava pahimpaan. Vain silloin voi olla varma, että pahin *ei* tapahdu. Siksi Hugon on ajateltava loista. Että se nappaa heidät, kun he nukkuvat.

”Mitä sinä ajattelet?” äiti kysyy.

Kun Hugo nostaa katseensa, yöpöydän lamppu häikäisee silmiä. Äiti ei uskoisi häntä, mutta hän *tietää* olevansa oikeassa. Hän tuntee sen koko ruumiissaan. Lihan näköiset seinät lähestyvät.

”En mitään”, Hugo vastaa.

Hän on oppinut kaiken loisista. Hän näki YouTube-videolla erään loisen, joka kaivautuu kalan kielen alle. Sitten se syö kalan kieltä, kunnes kieltä ei enää ole. Jäljelle jää vain loinen, keskelle kalan suuta. Se videopätkä pyörii nyt Hugon mielessä. Yhä uudestaan ja uudestaan.

”Minäkin pelkäsin pienenä pimeää”, äiti sanoo. ”Se tuntuu todella vaikealta, mutta se on myös hyvä asia. Se tarkoittaa, että sinulla on mielikuvitusta.”

”En minä halua mielikuvitusta”, Hugo tokaisee.

Hugo vilkaisee vaatekomeron ovea, joka on myös verhoiltu pehmustetulla kankaalla. Raollaan oleva komeron ovi näyttää seinässä kuin avohaavalta ja sen sisältä tulee outo haju. Kuin tiskirätistä, joka pitäisi vaihtaa.

”Mielikuvitus on parasta, mitä on olemassa. Jos ihmisellä on hyvä mielikuvitus, hän ei voi koskaan ikävystyä.”

Äiti hymyilee sen sanoessaan, aivan kuin se olisi jotain upeaa. Paljon mieluummin Hugo kuitenkin ikävystyisi.

Loisia on monenlaisia. On olemassa myös mato, jonka ihmiset voivat saada silmiinsä. Se nakertaa silmää sisältäpäin. Se tekee sokeaksi ja *sattuu*.

Eräs sienikin voi tunkeutua muurahaisten aivoihin ja tehdä muurahaisista zombeja.

Talo on todella iso. Täällä asuva loinenkin olisi valtava.

”Yrittäisitkö nyt nukkua?”

Äiti halaa Hugoa vielä kerran ja päästää hänet sitten otteestaan.

”Joo”, Hugo vastaa ja hyppää vastentahtoisesti alas sängystä.

Ilmapatja natisee, kun hän asettuu sen päälle vatsalleen. Hän yrittää keskittyä lainaamaansa kirjaan, mutta lauseet ovat vaikeita ja vanhanaikaisia, eikä hän saa ajatuksiaan irti vaatekomerosta. Sieltä löyhähtelee hajua puuskittain. Aivan kuin jokin hengittäisi sen sisällä pimeässä.

Yhtäkkiä Hugo huomaa, että myös äiti katsoo kaapin suuntaan. Heidän katseensa kohtaavat, ja äiti hymyilee vienosti. Hän ei kuitenkaan pysty huijaamaan Hugoa. Hugo tietää nyt totuuden.

Äitikään ei pidä siitä.

SEITSEMÄNKYMMENTÄNELJÄ
PÄIVÄÄ ENNEN JUHANNUSTA

Kirjaston henkilökunnan huoneessa pohjaan palaneen kahvin maku viipyilee Heddan suussa. Hyllyrivien lomasta hän pystyy vilkaisemaan yleisöä. Vain kolme ihmistä, muuten pelkkää tyhjää tuolimerta.

”Kumma juttu, ettei väkeä tullut paikalle enempää”, kirjastonhoitaja kuiskaa.

Selvästikin hän pelkää Heddan olevan tyytymätön. Siksi hän on kertonut Heddalle uutiskirjeestä, ympäri kirjastoa kiinnitetyistä tiedotteista, ilmoituksesta paikallislehdessä ja Facebook-tapahtumasivusta. Hän haluaa Heddan tietävän, että kirjastolaiset ovat tehneet kaiken voitavansa, mutta ei ymmärrä, että Hedda tuntee sen vuoksi olonsa vielä epäonnistuneemmaksi. Ja epämääräisen syylliseksi, aivan kuin olisi huijannut heitä hyväksyessään heidän kutsunsa.

”Johtuu varmaan säästä”, Hedda sanoo.

Kirjastonhoitaja hymyilee helpottuneena ja vilkaisee ikkunan mustia, sadepisaroiden täplittämiä lasiruutuja.

”Niinpä. Tällä koiranilmalla ihmiset haluavat vain mennä kotiin.”

Hän tietää yhtä hyvin kuin Heddakin, että tämä tarina huonosta osallistujamäärästä on heidän yhdessä sepittämänsä, ja sen tarinan mukaan asia ei ole heidän vallassaan eikä siis kenenkään vika.

”Mutta ne, jotka tänne ovat vaivautuneet, pitävät tilaisuutta taatusti jännittävänä”, hän jatkaa. ”Keskusteluissa päästään syvemmälle, kun yleisöä ei ole paikalla kovin paljon.”

Hedda hymyilee takaisin ja esittää parhaansa mukaan, ettei haluaisi vain paeta tiehensä. Hän vaeltelee kirjahyllyjen välissä. Kun hän teeskentelee tutkivansa kirjojen selkämkyksiä, joku kuuluttaa kaiuttimista, että kirjailijakeskustelu Hedda Strömbergin kanssa alkaa aivan kohta. Sitten hän huomaa henkilökunnan suosikkien pöydällä *Persefonen*. Se ei yllätä häntä. Nide on uusimmasta painoksesta, ja sen kannessa on tyylielty kuva nuoresta naisesta, joka on juuri puraisemaisillaan granaattimenaa. Kirjailijan nimi on painettu kanteen kaksi kertaa isomalla kuin teoksen nimi.

”Tunnetko hänet?” Innokas kuiskaus nostattaa Heddassa kylmiä väreitä. ”Näin, että sinut mainittiin kiitoksissa.”

Hedda kääntyy ympäri. Näkee kirjastonhoitajan pöllökuvioisen vihreän mekon. Ja pyöreät silmälasit, joissa on ohuet kultakehykset. Katse niiden takana kertoo ilman epäilyksen häivääkään siitä, että juuri tämä kirjastohoitaja on valinnut teoksen suosikkipöydälle. Hän näyttää täsmälleen siltä kuin Hedda itse näyttäisi, jos olisi viisitoista vuotta nuorempi ja työskentelisi kirjastossa. Totta kai hän rakastaa David Ridingsiä.

Hedda haluaa oikaista, ettei David Ridings ole sitä, mitä kirjastonhoitaja luulee. Eikä *Persefone* ole sellainen kirja, jollaiseksi tämä sitä luulee.

”Siitä on jo kauan aikaa”, Hedda kuitenkin vastaa.

Kirjastonhoitaja näyttää pettyneeltä. Hän on sanomassa jotain, kun hyllyjen toiselta puolelta kuuluu merkitsevä yskäisy. He katsovat samanaikaisesti seinäkelloa. Kaksi minuuttia yli kuusi.

Lavalle meno ei enää jännitä Heddaa. Mikä tahansa on parempi vaihtoehto kuin jutella David Ridingsistä.

He kävelevät hyllyrivin ympäri ja edelleen kohti pöydän taakse asetettua kahta nojatuolia. Heddan kirja on pöydällä pystyssä kannet yleisöön päin.

”Emme varmaan tarvitse mikrofoneja, vai mitä mieltä sinä olet?” kirjastonhoitaja kysäisee samalla kun he astuvat parrasvaloihin.

Hedda pudistaa päätään, vajoaa toiseen nojatuoliin ja juo muuttaman kulauksen vettä. Sitten hän hymyilee leveästi pienelle yleisölleen, joka katselee heitä tarkkaavaisesti. Kaksi heistä on iäkkäämpiä naisia,

jotka vastaavat ystävällisesti hänen hymyynsä. Kolmas, vanha mies, joka on ristinyt käsivartensa ison vatsansa päälle, virnistää ylimielisesti.

”Oletko sinä muka tuo tuossa kuvassa?” hän kysyy, ja äänensävy viittaa siihen, että hän uskoo saaneensa Heddan kiinni muka petoksesta.

Hedda kääntyy katsomaan näyttämön takana roikkuvaa valkokangasta.

Sitä Hedda Strömbergiä, joka häntä katselee kirjailijapromokuvasta, on maskeerattu, valaistu ja liikuteltu yli tunnin ajan ja komennettu asetamaan päänsä luonnottomaan kulmaan, jotta varjoja lankeaisi oikeisiin kohtiin. Kiiltävät punaiset kiharat ovat ainoa väriläiskä valokuvan siniharmaiden sävyjen joukossa. Juuri sopiva kuva uudelle dekkarikuningattarelle, jollaista kustantamo hänestä on toivonut. Heddan isä oli juuri ennen kuvauksia joutunut Sahlgrenskan sairaalaan, mutta valokuvassa ei silti näy jälkeäkään stressin Heddan leukaan nostamista näppy-
löistä tai silmien alle ilmestyneistä pusseista. Edes ihohuokosia ei näy. Ja katsekin on toiveikas. Kirjailijakuvan Hedda Strömberg on kaikesta ikävästä huolimatta tyytyväinen kirjaansa ja uskoo, että sillä voisi olla jotain merkitystä.

Todellinen Hedda Strömberg kääntyy nojatuolissaan takaisin päin ja juo taas kulauksen vettä. Hän työntää pois muistot isänsä viimeisistä viikoista viitososastolla. *Saattohoidosta*. Loputtomasta morfiiniannosten ja vaipanvaihtojen putkesta. Ikkunoissa lämpimästi loistavista joulutähdistä ja adventtikynttilänjaloista. Hänen isänsä oli tavattoman ylpeä siitä, että Hedda julkaisisi dekkarin. *Huomaat vielä, että nyt kaikki järjestyy*, isä sanoi. *Kunpa vain saisin olla todistamassa sitä*.

Tämä vanha mies yleisössä on kaikesti samanikäinen. Hedda mulkaisee tuota omahyväistä virnuilijaa ja toivoo, että tämä olisi kuollut hänen isänsä asemesta.

”Kyllä”, Hedda vastaa. ”Minä se todella olen, uskokaa tai älkää.”

Kukaan ei nyt enää avaa suutaan. Kirjastonhoitaja pyytää antamaan aplodit illan kirjailijalle. Kun kaikki kolme kuulijaa ovat lopettaneet taputtamisen, hän ottaa Heddan kirjan käteensä.

”Sinut on aiemmin tunnettu palkituista nuortenkirjoistasi, mutta nyt olet kirjoittanut ensimmäistä kertaa rikosromaanin.”

Hedda epäilee, ettei kukaan yleisöstä tiedä mitään hänestä tai Slang-bellanista, lasten- ja nuortenkirjailijoille myönnettävästä palkinnosta.

”*Tunnettu* saattaa olla liioiteltua. Mutta kyllä, halusin kokeilla jotain uutta.”

Kirjastonhoitaja kääntyy yleisön puoleen.

”Tämä kirja on siis nimeltään *On aika tappaa*, ensimmäinen osa trilogiasta, joka kertoo poliisikokelas Nina Ljungista. Ninan äiti on eläkkeellä oleva pappi, joka irtautuu yhä enemmän todellisuudesta uppoutuessaan sosiaalisen median salaliittoteorioihin.” Hän katsahtaa lämpimästi Heddaan. ”Mielestäni kuvailit heidän suhdettaan uskomattoman hyvin. Ninan surun ja turhautumisen voi tuntea elävästi.”

Hedda kiittää ja huomaa silmänurkastaan, että vanha mies liikehtii kärsimättömästi. Hän ihmettelee, miksi mies on ylipäättään tullut paikalle. Mitä ihmettä mies oikein saa tästä irti? Hän tunnistaa ihmistyyppin kirjailijoiden keskustelutilaisuuksista, joissa on itse istunut yleisön joukossa: tuollaiset ukot ilmestyvät yleensä paikalle vaimonsa seurassa ja näyttävät ilmeellään tekevänsä sen vain vastahakoisesti. Tämä mies on kuitenkin tullut tänne yksin.

”Kun Nina kirjaimellisesti törmää ensimmäiseen murhauhriinsa, käy ilmi, että hänen äitinsä raamatuntuntemus tulee tarpeeseen”, kirjastonhoitaja jatkaa. ”Ja raaka teko herättää myös monenlaisia ajatuksia hyvästä ja pahasta.”

Viimeisen lauseen kirjastohoitaja on poiminut suoraan takakansitekstistä. Hedda katsoo vastentahtoisesti kantta, jossa on pahaenteisen näköinen kuva kirkontornista myrskypilvien alla. Takakannessa on kuva vaaleasta naisesta, joka esittää Nina Ljungia.

Erään suuren kustantamon kustannustoimittaja oli ottanut yhteyttä Heddaan ja kertonut pitävänsä hänen nuortenkirjoistaan. Kustannustoimittaja oli kuulemma miettinyt, oliko Hedda koskaan ajatellut kirjoittaa rikoskirjallisuutta. Ei ollut. Ei ainakaan vakavissaan. Kysymys kuitenkin imarteli Heddaa, eikä hän voinut jättää asiaa siihen. Lopulta hän lähetti kustannustoimittajalle ehdotuksen kirjaideasta. Kesti kuu-kausia ennen kuin hän sai vastauksen, ja pitkän odotuksen aikana hän

vakuuttui siitä, että juuri rikoskirjallisuutta hän todella halusi kirjoittaa. Heddan jatkuva tarve saada kehuja sai hänet lankeamaan ansaan vapaaehtoisesti. Kun hänelle tarjottiin sopimusta kokonaisesta trilogiasta, hän hyväksyi tarjouksen empimättä. Ennakkopalkkiot olivat moninkertaiset verrattuna hänen nuortenkirjoista saamiinsa ennakkoihin. Ehkä hän pysyi sittenkin ansaitsemaan elantonsa kirjoittamisella.

On aika tappaa ilmestyi tammikuun lopussa. Kustantamo oli ostanut Heddan kirjalle näkyvyyttä erään suuren kirjakauppaketjun esittelypöydältä, heti sisäänkäynnin tuntumasta. Ensimmäisten viikkojen ajan hänen nimensä tägättiin useita kertoja päivässä Instagramin kirjatileillä, joille oli lähetetty ilmaiskappaleita luettavaksi. Kirja sai myös *Dagens Nyheterissä* mukavan maininnan, vaikka se olikin niputettu yhteen arvostelussa muiden rikosromaanien kanssa, jotka eivät ansainneet yhtä suotuisia arvosteluja. Verkkokirjakaupoissa ja äänikirjapalveluissa se sai arvosteluista keskiarvosanaksi peräti neljä tähteä. Mutta kun Hedda kirjautui kustantamon tilastosivulle, hän näki, että myynti oli jämähtänyt noin tuhanteenviiteensataan myytyyn kappaleeseen, mikä oli reilusti alle sen, mitä etukäteen oli arvioitu. Hän uskotteli itselleen, että myynti piristyi, jos ihmiset vain pitäisivät kirjasta niin paljon, että vinkkaisivat siitä ystävilleen. Sitten alkoi kirja-ale, joka jyräsi kaiken muun alleen, ja maaliskuussa alkoikin jo ilmestyä todellisten dekkarikuningattarien kirjoja. Ne nousivat mukavasti listoille, kun taas Heddan kirja katosi kartalta. Vasta silloin Hedda tajusi, kuinka paljon hän oli oikeastaan kasannutkaan itselleen toiveita.

Harmi, etteivät asiat suju paremmin, hänen kustannustoimittajansa oli todennut viimeksi heidän jutellessaan puhelimesta. *Ehkä seuraava kirja lähtee lentoon, ja silloin ihmiset ostavat myös sarjan ensimmäisen osan. Kunhan niiden välissä ei ole yli vuotta.*

Vakuuttelu oli kuulostanut siltä, ettei kustannustoimittaja itsekään uskonut siihen. Hedda Strömberg olisi hänen nolo erehdyksensä.

”Mistä sinä sait tähän idean?” kirjastonhoitaja kysyy rohkaisevasti hymyillen.

Toinen vanhoista naisista kupertaa kätensä korvansa taakse kuullakseen paremmin.

”Tuohon kysymykseen on aina todella vaikea vastata.” Hedda selvittelee kurkkuaan. ”Kaipa minä vain yritän kirjoittaa sellaisia kirjoja, joita haluaisin itsekin lukea.”

Valonheittimien loiste alkaa tuntua kuumottavalta. Hedda harkitsee riisuvansa jakkunsa, joka on vähän liiankin tyylikäs tähän tilaisuuteen ja saa hänet tuntemaan itsensä ylipukeutuneeksi.

”Palataan kohta uudelleen *On aika tappaa* -kirjaan, mutta sitä ennen haluan keskustella vähän sinusta.”

Kirjastonhoitaja avaa mustan muistikirjan, joka huokuu hänen omia unelmiaan kirjailijuudesta. Siinä on siistejä kuulakärkikynällä kirjoitettuja rivejä ja pieni tähti jokaisen kysymyksen alussa. Joitakin hänen kollegoitaan saapuu paikalle ja istahtaa yleisön joukkoon. Yksi heistä pitelee kädessään koholla kännykkää. Hedda hymyilee suoraan sitä kohti tietäen samalla kuitenkin, ettei pysty kilpailemaan takanaan olevan retusoidun kuvan kanssa. Hän voi vain yrittää näyttää mukavalta.

”Miten sinusta tuli kirjailija?”

Hedda teeskentelee pohtivansa, aivan kuin häneltä ei olisi koskaan ennen kysytty tätä kysymystä.

”Rakastan kirjoja. Siitä se kai alkoi. Asuimme kaukana maaseudulla, eikä lähitienoilla ollut ketään muita lapsia. Niinpä minä luin paljon ja käytin mielikuvitustani.”

Kuulostaa siltä, kuin hän avautuisi aidosti kuulijoilleen. Tädit ja kirjastonhoitajat katsovat häntä ystävällisesti.

”Joskus kirjoittaessani minusta tuntuu, että keksin yhä itselleni mielikuvitusystäviä”, Hedda lisää ja onnistuu kuulostamaan spontaania.

Kohteliasta naurua. Vanha mies ei naura vaan nostaa kättään.

”Kysymyksille on varattu aikaa keskustelun jälkeen”, kirjastonhoitaja estelee.

Ukkoa ei kuitenkaan pysäytä mikään. Hedda hymyilee kohteliaasti kuunnellessaan miehen selitystä Fiatista, joka esiintyy kirjan takaumissa, vaikka kyseistä mallia ei ollut vielä edes olemassa vuonna 1989. Ahaa, siksi tuo vanha mies on tullut paikalle: Heddan moka on antanut hänen

elämälleen tarkoituksen. Kumpikaan vanhoista naisista ei reagoi, mutta kirjastonhoitaja silmäilee Heddaa tuskaisan myötätuntoisesti. Hedda asettaa jalkansa ristiin ja katselee tummanpunaisia saappaitaan. Hän hymyilee sinnikkäästi ja manailee samalla mielessään, että David Ridings ei olisi koskaan tehnyt kirjoissaan moista virhettä, mutta jos olisikin, kustantamo tai kustannustoimittaja olisi taatusti huomannut sen. Kustantamoissa ollaan tarkkoja faktojen tarkistamisessa silloin kun tehdään yhteistyötä *merkittävän* kirjailijan kanssa. Ja jos tällä lavalla olisi ollut esiintymässä nyt David Ridings, jono olisi kiemurrellut kadulle asti.

Hedda pystyy kuvittelemaan seikkaperäisesti, mitä David Ridings sanoisi tästä tilanteesta, johon Hedda on itsensä asettanut. Kirjailijat puhuvat usein sisäisestä kriitikon äänestään, mutta Heddan sisäinen kriitikko laukoo David Ridingsin äänellä sangen hyvin jäsenneiltyä ja jyrkkiä mielipiteitä. Siitä on jo kauan, kun Hedda katkaisi yhteyden Davidiin, mutta hän ei silti koskaan tunnu pääsevän Davidista eroon.

Tunnin kuluttua Hedda raahaa myymättömät kirjansa vetolaukulla takaisin hotellille. Sora ja märkä lumi takertuvat laukun renkaisiin ja jumittavat ne. Kaupunki on hänestä masentavan tutun tuntuinen, vaikkei hän ole koskaan ennen käynyt täällä. Samanlainen tori ja samanlaiset kaupat kuin muuallakin. Sade on lakannut, ja niukka katuvalaistus heijastuu lätäköistä. Lamppujen valon takana huhtikuun pimeys näyttää niin sakealta, että se tuntuu melkein pä sokaisevalta.

Hedda vastaili lavalla kysymyksiin *vahvoista naisista* ja inspiraation löytymisestä. Ja kirjoitusrutiineistaan. Ja siitäkin, tiesikö hän jo kirjoitusprosessin alusta asti, kuka oli murhaaja, ja kuinka paljon hän ammensi itseään Nina Ljungiin. Hedda myös kertoi yleisölle suosikki-kirjoitusvinkkejään, joita ei itse kuitenkaan onnistu noudattamaan, ja tilaisuuden jälkeen hän tervehti muitakin kirjastonhoitajia ja sanoi, että *kyllä, oli sääli, ettei yleisöä ollut enempää, mutta eihän näistä asioista koskaan tiedä*. Sitten Heddasta ja heistä otettiin yhteiskuva, jonka hän julkaisi Instagramissa ja kirjoitti saatteeksi *Kiitos kaikille, jotka*

tulivat tänä iltana, sydän sydän sydän sydän, hashtag kirjailija hashtag kirjailijaelämä hashtag onaitatappaa.

Hän sujauttaa olalleen kangaskassin, jossa on *Liisa Ihmemaassa* -teoksen klassisia kuvituskuvia, ja vilkaisee keski-ikäistä pariskuntaa, joka juuri ilmaantuu näkyviin kulmauksen takaa ja nauraa äkilliselle tuulenpuuskalle. Hedda inhoaa heitä, koska he eivät mene kirjastoon. Mitä muuta tässä paskakaupungissa voisi muka tehdä?

Ryhdistäydy, Hedda. Älä ole näin saatanan katkera.

Sinun pitää kirjautua sisään hotelliin, syödä jotain ravintolassa ja ehkä jopa juoda lasillinen viiniä rauhoittuaksesi. Sen jälkeen sinulla on vielä pitkä pätäkä iltaa jäljellä. Olosi kohenee, jos kirjoitat vähän aikaa. Vaikka vain tunnininkin.

Jo tässä vaiheessa, kun Hedda vasta suunnittelee iltaa, hän tietää, ettei hänen olonsa kohene.

Elokuun alussa hänen on määrä luovuttaa kustantamolle ensimmäinen luonnos *On aika vaieta* -teoksesta, Nina Ljungista kertovan trilogian seuraavasta osasta. Hän on kertonut kustannustoimittajalleen, että työ etenee ja että se tuntuu lupaavalta, mutta todellisuudessa hän on saanut kirjoitettua vain muutamia tuhansia sanoja, ja ne kaikki ärsyttävät häntä. Ne ovat latteita ja elottomia, jo moneen kertaan käytettyjä, hän on kirjoittanut ne ennenkin.

Vetolaukku pysähtyy jälleen töksähtäen. Hän potkaisee yhtä pyörää kipakasti, mutta siitä ei ole apua. Laukku pomppii pitkin asfalttia, kun hän luovii vesilätäköiden välissä.

Lakkaa jo säälimästä itseäsi.

Viisitoista vuotta sitten olisit suorastaan rakastanut näitä ongelmia. Unelmoit silloin vain siitä, että saisit kirjoittaa kirjoja. Ja nyt sinä voit tehdä niin.

Ainakin vielä jonkin aikaa.

Viimeinen ajatus saa Heddan vapisemaan. Hän tuntee sen aiheutaman pelon liiankin hyvin, ja hän toivoo, että se potkisi häntä persuksille, sillä sitä hän tarvitsisi. Sen sijaan se lamauttaa hänet tyystin. Suurilta kuulostaneet ennakot ovat lähes olemattomat, jos ne suhteuttaa

työtunteihin. *On aika tappaa* -kirjasta saadut rahat ovat jo loppuneet, vaikka hän on lisäksi luennoinut, kääntänyt ja tehnyt osa-aikakeikkaa Tallskugganin vanhainkodilla, jossa hänen äitinsä on töissä. Mitä hän sitten tekee, ellei saa kirjoitettua trilogiaa loppuun? Miten helkkarissa hän elättää itsensä ja Hugon?

Kävelykatu päättyy huonosti valaistuun puistoon, jossa tannerta peittävät viimevuotiset, märät ja puoliksi mädäntyneet lehdet. Hedda on varma, ettei ohittanut puistoa, kun aiemmin saapui kirjastolle. Tuuli tuivertaa hänen hiuksiaan, kun hän kääntyy ympäri. Keski-ikäistä pariskuntaa ei näy enää missään. Vain pimeitä ikkunoita ja suljettuja ovia. Tyhjä sipsipussi ajelehtii tuulessa pitkin asfalttia.

Hedda kaivaa kangaskassista esille puhelimensa, avaa karttasovel-luksen, kirjoittaa sen hakukenttään hotellin nimen ja antaa avaruudessa äänettömästi leijailevien satelliittien piirtää hänelle reitin kartalle. Mutta sitten kartta katoaakin yhtäkkiä. Näytön täyttää tuttu naama ja nimi.

David Ridings.

Valokuvassa David seisoo Skillingen kansanopiston kiviportailla vasta heränneenä ja siristelee silmiään kevätauringossa, savuke suu-pielessään. Heddan oma varjo lankeaa Davidin viereen portaille kuin vekeille taiteltuna. Hedda oli unohtanut, miten kaunis hän olikaan tuolloin. Davidin kasvopiirteet olivat samalla lailla selkeät kuin hänen muukin olemuksensa. Paksut, tummat kulmakarvat. Jykevä nenä. Selvästi erottuva amorinkaari. Hedda on vaihtanut puhelinta jo monta kertaa sen jälkeen kun viimeksi katsoi tuota kuvaa, mutta ei ole missään vaiheessa raaskinut poistaa Davidin nimeä ja kuvaa yhteystiedoista.

Aivojen piuhat ovat pitkät. Hän muistaa asioita vähitellen yksi ker-rallaan, ja niiden välissä on pitkiä viiveitä. Kännykästä on edelleen ääni pois lavaesiintymisen jäljiltä. Kuva ei ole vain ilmestynyt näytölle aave-maisena vikana. David todellakin yrittää soittaa hänelle parhaillaan.

Heddasta tuntuu kuin hänet olisi narautettu, aivan kuin David tietäisi Heddan ajatelleen häntä tänään. Toisaalta hän ajatteleekin Davidia aika usein. Hedda tuumailee hetkisen, onko kirjastonhoitajan kollega kenties julkaissut hänen kuvansa Instagramissa ja onko David

mahdollisesti nähnyt kaikki tyhjät tuolit lavan edustalla. Davidilla ei kuitenkaan ole sosiaalisen median tilejä. Hän ei tarvitse niitä.

On mahdotonta arvata, miksi David soittaa hänelle nyt. Hedda ei rauhoitu ennen kuin saa tietää, mitä mies oikein haluaa. Ennen kuin Hedda edes tietoisesti päättää vastata, hän jo napauttaa näyttöä. Hän katselee, kuinka sekunnit alkavat raksuttaa puhelimen näytöllä. Yksi. Kaksi. Kolme. Ne kulkevat aivan liian nopeasti, mutta kuitenkin paljon hitaammin kuin hänen sydämensä lyönnit.

Hedda nostaa kännykän korvalleen. Tuuli kohahtelee äänekkäästi, ja hän työntää takkinsa hupun niskaansa.

”Halo”, Hedda vastaa puhelimeen.

”Voitko puhua nyt?” David kysyy. ”Kuulostaa siltä kuin olisit ulkona kävelemässä.”

Kun Hedda on vuosien varrella nähnyt Davidin haastatteluja televisiossa tai kuullut tämän äänen autoradiossa, hän on vaihtanut nopeasti kanavaa. On aivan erilaista kuulla Davidin ääni taas puhelimitse.

David pahoittelee Heddan isän poismenoa. Sanoo, että olisi soittanut aiemmin, jos olisi tiennyt siitä. Hän kuulostaa edelleen samalta ja toisaalta ei kuitenkaan. Äänessä on hermostunut pohjavire, joka kuulostaa Heddasta vieraalta. Hedda onnistuu pysymään tyynenä, kunnes kuulee Davidin sytyttävän savukkeen. Sytkärin rasahdus tempaa hänet ajassa taaksepäin heidän puhelinkeskusteluihinsa, jotka venyivät pitkälle yli puolen yön. Se on kuin Pavlovin signaali. Hedda himoitsee nyt savuketta, ensimmäisen kerran sen jälkeen, kun odotti Hugoa.

”Oliko sinulla jotain muutakin?” Hedda kysyy.

Tuuli kohahtelee taas linjalla.

”Voisimmeko tavata?” David kysyy. ”Olisi helpompi jutella.”

”En tiedä”, Hedda vastaa hätäisesti. Hän kuitenkin miettii jo samalla, että hänen pitää lähteä pian Tukholmaan kustantamon kevätjuhliin.

”Mistä sinä haluat puhua?”

”Haluan pyytää sinulta anteeksi”, David vastaa.

SEITSEMÄN PÄIVÄÄ
ENNEN JUHANNUSTA

Kungälvistä saapuva bussi oli myöhässä. Heddan piti juosta ehtiäkseen Göteborgin-junaan, ja hiki virtaa yhä edelleen. Nyt Hedda istuu Västeråsista lähteneessä modernissa lähijunassa, ja tämä on hänen puoli päivää kestäneen matkansa viimeinen etappi. Ikkunoita ei saa auki, ja Heddalla on olo kuin höyrykeittimessä. Hänen väljän paitapuseronsa kainalot haiskahtavat märältä rätiltä, ja istuimen karkea polyesteriverhoilu liimautuu takareisiin. Hän ei halua ajatellakaan sitä hikeläiskää, joka luultavasti on tuhrinut hänen khakishortsinsa. Tänä aamuna häneltä vei kohtuuttoman kauan valita vaatteita – hän kiskoi niitä vaatekaapista ja heitteli saman tien sivuun, aivan kuin olisi jäänyt vangiksi johonkin kahdeksankymmentäluvun elokuvaan.

Hedda silmäilee ovien vieressä olevaa sähköistä kylttiä, jossa vaihtuvat tuntemattomien paikkojen nimet. Hän jää seuraavalla pysäkillä pois. Skarpuddeniin on enää vain seitsemän minuutin matka. Se tieto ei kuitenkaan saa häntä hikoilemaan yhtään vähemmän.

Ainoa kanssamatkustaja on kaljuuntuva, tummaan huppariin pukeutunut mies, joka seuraa jalkapallo-ottelua kännykästään kovalla volyymilla. Yleisön kohahtelu saa Heddan kääntymään ympäri ja katsomaan miestä syyttävästi. Mies ei edes huomaa sitä. Ei tietenkään. Hedda huokaisee passiivis-aggressiivisesti ja kääntyy takaisin, jolloin hän huomaa (eikä suinkaan ensimmäistä kertaa), että hänestä on tulossa äitinsä kaltainen.

Matkaa on jäljellä kuusi minuuttia, ja hänen pitää taas muistuttaa itseään siitä, miksi ryhtyi tähän.

Hän joi kustantamon kevätjuhliissa aivan liikaa valkoviiniä. Kustannustoimittaja heittäytyi heti puolustuskannalle, kun Hedda kertoi erästä Fiat-malliin liittyvästä virheestä. Myyntipäällikkö piti omaa hoviaan noutopöydän vieressä, mutta vältteli Heddan katsetta. Sisäpihalla parveili selkeästi rajattuja porukoita, joissa oli kriitikoiden suosikkeja, bestselleristejä ja unohdettuja runoilijoita, eikä Hedda tuntenut kuuluvansa oikein mihinkään porukkaan. Seuraavana päivänä hän raahautui krapulaisena Davidin valitsemaan lounasravintolaan. *Nyt muistankin, miksi lopetin juomisen*, David sanoi ja hekotteli päälle.

Juuri sen David halusi silloin kertoa. Hän oli liittynyt AA:han ja päässyt jo yhdeksännelle askeleelle, ja siksi hän oli pirauttanut Heddalle. Hän aikoi yrittää hyvittää asiat kaikille, joita oli loukannut. *Sinä olet listani kärjessä*, hän kertoi.

Davidin kasvopiirteet olivat pyöristyneet. Hän oli lihonut hieman ja saanut aavistuksen harmaata hiuksiinsa, mutta se sopi hänelle.

Äyriäispataa ei edes ehditty tarjoilla pöytään, kun David pyysi jälleen anteeksi. Hän sanoi ääneen sen kaiken, mitä Hedda ei ollut enää pitkään aikaan edes toivonut enää kuulevansa.

Ilman sinua kirjaani ei olisi koskaan syntynyt.

Olit oikeassa. Varastin sen kaiken sinulta.

David oli onnistunut vakuuttamaan itselleen, ettei ollut tehnyt mitään väärää.

Hän oli ollut jo silloin alkoholisti. Hän oli juonut voittaakseen huonon itsetuntonsa, mutta kun hän oli uskaltanut kirjoittaa, hän oli ollut liian päissään saadakseen itsestään ulos mitään kunnollista. Hän oli ollut epätoivoinen.

Vaikka ei se toki mikään kunnon syy olekaan, hän myönsi.

Vasta nyt raitistuttuaan hän tajusi, mitä oli oikeastaan tehnyt. Ja tajusi myös tienneensä sen koko ajan syvällä sisimmässään.

Tiesin, että aioit kirjoittaa siitä itsekkin.

Menestykseni on kokonaan sinun ansiotasi.

Ja Hedda järkyttyi siitä, miten helppoa hänen oli antaa anteeksi. Se, että David vihdoin myönsi tekonsa, riitti hälventämään vihan, jota Hedda oli vuosien ajan tuntenut häntä kohtaan.

Oli ihanaa, ettei hänen tarvinnut enää kantaa sitä vihaa harteillaan.

Seuraavien viikkojen aikana he juttelivat lähes päivittäin Facetimessa. Hedda alkoi tajuta, miten paljon oli kaivannut Davidia – ja sitä, kuka hän itse oli Davidin seurassa.

Tule juhlimaan juhannusta kanssamme maalle, David ehdotti erään puhelun aikana. Olemme vain perhepiirissä, joten siellä on hiljaista. Voimme taas istahtaa kirjoittamaan yhdessä. Niin kuin ennen.

Jalkapallo-ottelun äänet ovat vihdoin vaienneet. Kuuluu vain junan hiljainen suhina kiskoilla. Ikkunoiden takana vilistää ohitse valkoista taivasta vasten selkeänä erottuva metsä. Silloin tällöin näkyviin välähtää järviä, jotka Strömsholmin kanava yhdistää toisiinsa. Hedda nostaa kangaskassista paketin nenäliinoja ja pyyhkiä niillä kasvojaan ja kaulaansa. Hän vilkaisee miestä, joka on yhä uppoutunut kännykkäänsä, avaa sitten paitansa ylänapit ja työntää kätensä paidan alle. Hän pyyhkiä hätäisesti rintojen alta, vilkaisee taas sähköistä kylttiä ja oivaltaa, että hänellä on tasan neljä minuuttia aikaa lakata hikoilemasta.

Hän kaivaa puhelimensa esille, ottaa selfien, jossa katselee mietteisään ikkunasta ulos, ja käsittelee sitten kuvaa suodattimella, joka poistaa siitä liiallista punaisuutta.

Nyt jään tauolle sosiaalisesta mediasta reiluksi viikoksi! Aion pitää ensin kirjoitusleirin hyvän ystäväni kanssa ja juhlia sen jälkeen juhannusta. Nähdään taas pian! kukkaemoji, hashtag kirjailija hashtag kirjailijaelämä hashtag onaitatappaa hashtag onaitavaiaeta.

David on pyytänyt, ettei Hedda kertoisi julkisesti heidän suunnitelmistaan. *Meillä ei yleensä käy vieraita juhlapyyhinä. Joku saattaisi närkästyä, jos näkisi sellaisen ilmoituksen.* Hedda suostui epäroimättä ja päätti jäädä kokonaan tauolle sosiaalisesta mediasta, jotta voisi keskittyä yksinomaan kirjoittamiseen.

Nämä päivät ovat hänelle elintärkeitä. Käsikirjoitus on muuttunut juoksuhiekaksi. Hän kirjoittaa repliikin ja poistaa sen saman tien

ja ampuu alas kaikki ideansa sitä mukaa kun keksii niitä. Kursori vilkkuu hänen silmissään kuin hätämerkki, kun deadline hiipii yhä lähemmäs, ja hän laskeskelee yhä uudelleen ja uudelleen, kuinka monta sivua päivässä hänen on kirjoitettava pysyäkseen aikataulussa.

Irtiotto arjesta antaa ehkä hieman toivoa. Palatessaan kotiin muutama päivä juhannuksen jälkeen Hedda onkin ehkä onnistunut herättämään henkiin elottomat hahmonsia ja heidän elottomat repliikkinsä.

”Seuraava pysäkki: Skarpudden”, nauhoitettu ääni ilmoittaa junan kaiuttimesta. ”Seuraava pysäkki: Skarpudden.”

Hedda postaa valokuvan ja nostaa katseensa näytöltä juuri silloin kun puut alkavat harventua. Kohta ne katoavat kokonaan. Aurinko näkyy sumuisella taivaalla vain litteänä kiekkona. Peltojen ja niittyjen takana kimmeltää suuri järvi valkeassa valossa kuin sinne valunut elohopealammikko. Hän vetää tennarit jalkaansa ja joutuu käyttämään hieman voimaa tunkiessaan niihin jalkojaan, jotka ovat turvonneet kuumuudessa. Vaunun toisen laidan ikkunasta näkyy asuinalue, jossa jyrkän kalliomäen rinteelle levittäytyy vehreitä puutarhoja, ja Hedda miettii, missä noista taloista Davidin ukki ja mummu mahtavat asua.

Ajatus ylenpalttisesta viikosta Davidin perheen parissa hermostuttaa Heddaa. Hän ei ole koskaan tavannut Davidin perhettä muuten kuin muutaman tunnin kerrallaan. Nyt hän tapaa heidät ensimmäistä kertaa heidän luonnollisessa ympäristössään, maailmassa, joka on täysin erilainen kuin hänen omansa. Hän pelkää, että tuntee olonsa siellä täysin vieraaksi.

Juna hidastaa jarrujen kirskuesssa, ja silloin Hedda nousee seisomaan, oikoo shortsejaan ja nostaa kangaskassinsa olalleen. Hedda aistii kaljun miehen katselevan häntä, kun hän nostaa vetolaukkunsa matkatavarahyllyltä ja lähtee kävelemään kohti ovia. Ovien ikkunoista hän näkee vanhan asemarakennuksen, jossa on likaisenkeltaiset, ravistuneet puuseinät ja umpeen laudoitetut ikkunat.

Laituri on tyhjä. Davidia ei näy missään.

Voit vieläkin muuttaa mielesi.

Hedda katsoo kohti istuinta, josta on juuri lähtenyt. Hän huojahtaa, kun juna pysähtyy ja jarrut hiljenevät yhtäkkiä.

Ovet piippaavat äänekkäästi ja avautuvat sitten sihisten. Kirkas valo häikäisee. Hedda laittaa aurinkolasit päähänsä, ottaa tiukemmin kiinni vetolaukkunsa kahvasta ja astuu ulos junasta.